

MEGEP

TRABZON BÖLGE OFİSİ

Erzurum İli Meslek Eğitimi

SWOT

Analizi Raporu

Prof. Dr. Şefika Şule ERÇETİN
Dr. Ufuk YÜZÜNCÜ

27 Haziran 2005



GİRİŞ

MEGEP Trabzon Bölge Ofisi tarafından Bölgeye bağlı tüm illerde (Trabzon, Erzurum, Samsun, Kars ve Van) Mesleki Eğitimin SWOT analizi çalıştay'ı ile İl'lerin Mesleki eğitimin orta ve uzun vadeli planlarının yapılabilmesi, mesleki eğitimin yörenin ve bölgenin sosyo ekonomik ihtiyaçlarına yanıt verebilecek şekilde yeniden tasarlanabilmesi, yerelleşme sürecinde yerel yönetimlerin meslek temsilcilerinin ve odalarının, mesleki eğitimle ilgilenen tüm STK nın görev ve sorumlulukları hususunda bilinçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda yapılmak istenen SWOT çalışması, Erzurum İli Mesleki Eğitiminin orta ve uzun vadeli planlarının yapılabilmesini, yol haritasının belirlenip takip edilecek stratejinin tespit edilmesini, içermektedir.

SWOT analizi kapsamında hedeflenen ve çalışma neticesinde beklenen sonuçlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

Hedefler:

- 1) İl bazında Mesleki Eğitimin **Güçlü, Zayıf** yanları ile karşısına çıkacak **Fırsatlar** ve **Tehlikeler** açısından irdelenmesi ve analiz edilmesi
- 2) Gelişmekte olan sosyo-ekonomik yapı içerisinde İldeki Meslek Eğitimin kapasitesi ve yeri
- 3) Geleceğe yönelik mesleki eğitimin il bazında yeniden yapılandırılması
- 4) İl Mesleki eğitimin uzun vadeli projeksiyonu
- 5) Genel değerlendirme

Beklenen Sonuçlar:

- 1) İl ve ilçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin, Meslek Okulları yönetici ve idarecilerin, STK ve Sendika temsilcilerinin il bazındaki Meslek Eğitimin yörenin ihtiyaçlarına göre tasarlanmasında görev ve sorumluluk almaları
- 2) Meslek eğitimin yörenin sosyo-ekonomik ihtiyaçlarına yönelik yeniden yapılandırılması, meslek eğitimi orta ve uzun vadeli projeksiyonlarının çıkarılması
- 3) Yerelleşme sürecinde Mesleki eğitimde işbirliği ve stratejinin tanımlanması
- 4) Meslek eğitiminde yerel kısa vade ihtiyaçlarının belirlenmesi
- 5) Çıktı ve sonuçların yetkili mercilere ulaştırılması için raporlanması

SWOT analizinin amacı: Mesleki Eğitiminin **Güçlü (S)** ve **Zayıf (W)** yanlarını, mesleki eğitim açısından doğan **Fırsatları (O)** ve **Tehlikeleri (T)** detaylı olarak irdelemektir.

Tam gün sürecek çalıştay'ın açılış konuşmalarından sonra yapılan kısa bir giriş bölümünden sonra katılımcılar yukarıda belirtilen alanlara göre dört (4) ana gruba ayrılarak her bir grup kendi alanında mesleki eğitimin bir değerlendirmesini yapmıştır. Elde edilen grup değerlendirme sonuçları tüm katılımcılara tanıtılmış, tüm çalışma grubunun değerlendirmesine ve ortak görüşüne sunulan çalıştay çıktıları derecelendirilmiştir. Bu derecelendirme neticesinde her bir grubun sunduğu çıktılarından elde edilen en az üç (3) sonuç ivedilikle ele alınması gereken öncelikler grubuna dâhil edilmiştir. Her Grup kendi içinde bir sözcü ve protokolcü seçmiş grup çıktıları sözcüler tarafından genel kurula sunulmuştur.

Açılış Konuşmaları (Özet):

Erzurum Milli Eğitim Müdürü Sayın **Fevzi BUDAK:**

Değerli katılımcılar, değerli meslektaşlarımız değerli yöneticilerimiz mesleki eğitim destekleme ve güçlendirme projesi nedeniyle yapılan toplantıya hoş geldiniz diyorum ve sizleri ilimizde görmekten büyük bir mutluluk duyuyorum. Büyük Atatürk diyor ki: Eğitimde behemal muzaffer olmak mecburiyetindeyiz. Eğitimidir ki bir milleti şanlı bir toplum halinde yaşatır veya köleliğe zillete terk eder.

Gerçekten bütün dünyada olduğu gibi bizim ülkemizde de en önemli en öncelikli görevlerimizin başında eğitim gelmektedir. Eğitimi, insanını onun nitelik ve özelliklerini öne çıkaramamış toplumların başarı sağlama şansları zaten yoktur, çünkü her türlü kalkınmanın her tür sosyal ekonomik hareketin özünde eğitilmiş ve nitelikli insan yatmaktadır.

Eğitim denince de aklımıza örgün eğitim yaygın eğitim gibi alanlar gelmekte, örgün eğitiminde en önemli basamaklarından biride mesleki eğitimidir. Dolayısıyla geleceğini düşünen her toplum eğitimi planlamak ve eğitime yatırım yapmak zorundadır. Türkiye en büyük özelliği en büyük potansiyeli genç insan kaynağına sahip olmasıdır. Nüfusunun %52 si 25 yaş grubu altındadır. Bu insanların eğitilmesi eğitimden sonra istihdam edilmesi ülkemizin en önde gelen sorunların başında gelmektedir. Bu potansiyel güç ülkemizin bir şansısıdır.

Avrupa ülkeleri içersinde en genç nüfusa sahip ülke Türkiye'dir. Ve Türkiye'nin en büyük potansiyeli ve kaynağı da bu genç insandır. Eğer bu insanlarımızı ciddi anlamda mesleki eğitimden geçirebilir isek onlara bir takım vasıflar bir takım özellikler kazandırabilir isek Türk toplumu için avantaja aksi takdirde de dezavantaja dönüşebilir. Bu bakımdan mesleki eğitim çok önem arz etmektedir.

Kalkınma planlarımızda sürekli olarak mesleki eğitim oranının %65 lere çıkarılması hedeflenmiştir. Ancak bugün ülkemizde ortalama olarak %30-35 civarında bir mesleki eğitimde okullaşma oranı görüyoruz, yani kalkınma hedeflerinde gösterilen oranı yakalamış değiliz. Bu ülkemizin sosyo ekonomik

yağısından kaynaklanan bir sorun olmakla birlikte özelliklede vatandaşlarımızın da bu alanda bilgi eksikliğinden kaynaklanmaktadır.

Çocuklarımızın yeteneklerine bakmadan tamamını genel liselere yönlendirmek ve oradan da üniversite kapılarına yığmak gibi bir anlayışla karşı karşıyayız. Üniversiteye gitmekle de sorunlar çözülüyor ayrıca üniversite ve fakültelerin bitirilmesinden sonra da çocuklarımızın istihdam alanı bulamamaktan dolayı da büyük sorunlarla karşı karşıya kaldıklarını görüyoruz.

Her yıl ortalama kesin olmamakla birlikte üniversitemizden 400.000 kişi mezun olmaktadır. Öğretmen adaylarını dışarı aldığımız takdirde bunların 250.000 civarında ki çocuğunuz, herhangi bir meşgale veya iş alanı bulamamaktadırlar, dolayısıyla hem aile ekonomilerine hem de ülke ekonomisine ciddi anlamda sıkıntı getirmektedirler.

Mesleki eğitim ülkenin kalkınmasının motor gücüdür. 2000 li yıllarda insan gücünün nitelik boyutu daha da ön plana çıkmaktadır. Teknolojik gelişmeler karşısında teknolojiyi kullanacak insanın geliştirilmesi ve nitelikleri önem ar etmektedir. Diğer yandan işletmelerin çağın gerektirdiği değişikliklere ayak uydurabilmesi de ancak mesleki eğitimden geçirilmiş nitelikli elemanların istihdam edilmesi ile mümkün olabilir. Bun bakımdan mesleki eğitim geliştirmek ve güçlendirmek Atatürk ün işaret ettiği çağdaş medeniyet yolunda en büyük görevimizin başında gelmektedir. Çocuklarımızın bu alanda yetiştirilmesi ve bu alana kaydırılması ve onların nitelik yönünden geliştirilmeleri ülkemiz için önemli faydalar elde etmemize zemin hazırlayacaktır.

Özellikle bu içinde yaşadığımız çağda niteliksiz vasıfsız insanların sosyal ekonomik hayatta yer bulması mümkün değildir, çünkü günümüzde konuşulan ve konuşan nitelik ve standartlardır. Her ürettiğiniz malda hem üretim alanında çalışan insanlarda niteliği ve standardı yakalayamadığınız takdirde bu 21 yy ki küreselleşen dünyada kendinize hayat alanı bulamasanız.

Herkesin her şeyi yapabildiği bir dünyada artık yaşamıyoruz. Bir takım farklı zihinlerin yaşandığı bir süreçten geçiyoruz. Hatta hayat boyu aynı mesleği devam ettirmemiz bile mümkün değildir. Okuldan aldığımız bilgilerle bir ömür boyu hayatımızı sürdürmemiz mümkün değildir. Hayat boyu birkaç meslek geliştirmek ve değiştirmek şansına sahibiz. Dolayısıyla sadece kuru bilgilerle donatılmış ama hiçbir özelliği olmayan, hiçbir vasfı olmayan insanların kendi ailelerine yük oldukları gibi ülke ekonomisinde yük olmaları muhakkaktır. Bu bakımdan bu genç nüfusumuzu ve potansiyelimizi nitelikli eğitimden, mesleki eğitimden geçirmek zorundayız. Üniversite kapılarına yığılmayı bir öncelik gibi gören anlayışların hem bizde ve hem de velilerimizde değişmesi gerekir. Genel liselerden ziyade çocuklarımızın mesleki eğitime kaydırılması gerekmektedir.

Şu anda ben Erzurum Milli Eğitim Müdürü olarak yıllardan beri inşaat sektöründe okullarımızın yapımında vasıflı insan bulamamaktayız, aynı paralar ödeniyor aynı

ücretler ödeniyor ama demirci yok, sıvacı yok, kalıpcı yok kısacası bir sürü de insanımız söz konusu, çatı yapacak insanlarımız Trabzon dan Gümüşhane den gelmek noktasında, fakat sokaklara çıktığınız takdirde bir sürü Üniversite mezununun Lise mezunu genç görmekteyiz. Ara insan gücüne ciddi anlamda ihtiyaç vardır. İşte bakanlığımız yürütmekte olduğu mesleki eğitimi geliştirme ve güçlendirme projesi bu bakımdan çok önemlidir. Bu bakımdan bu projede emeği geçen tüm arkadaşlara teşekkür ediyor iyi bir çalışma diliyor ve teşekkür ediyorum.

Erzurum Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dekanı Sayın **Prof Dr. Semih BAYRAKÇEKEN:**

Sayın Milli Eğitim Müdürüm, meslek yüksek okullarının değerli hocaları, değerli mesleki teknik liseler müdür ve hocalarımız değerli katılımcılar hepinize hoş geldiniz diyorum. Sayın Milli eğitim müdürümüz çok önemli hususlara değindiler. Eğitimde yükselen eğilimlerde söz ettiler. Bir düşünürümüzün dediği gibi değişen şartlara aynı tepkileri vererek yaşayamayız. Bir kutrumun içindeki değişimin hızı dışarıdaki değişmeden daha yavaş ise yine o kurumun ayakta durması mümkün değildir. Gerçekten burada çok güzel bir ekip çalışması örneği görüyoruz.

Milli Eğitim, Üniversite, Kurum ve Kuruluşlar Sivil toplum kuruluşları temsilcileri, meslek odaları temsilcileri mesleki ve teknik eğitimimizi nasıl geliştiririz diye hep beraber kafa yoracağız. Bu SWOT analizini yaparken Erzurum ili meslek eğitimine bir kuş bakışı bakma imkânına sahip olacağız, bir nevi kendimizle bir hesaplaşmaya gideceğiz. Bu çalışmayla güçlü yönlerimiz neler, zayıf yönlerimiz neler, önümüzde hangi tehlike ve fırsatlar var bunları teker teker tespit mesleki eğitimim bazında bunları tartışacağız. Burada bugün bende öğrenci olacağım ve bundan büyük mutluluk duymaktayım. Hepinize saygılar sunuyorum teşekkür ediyor toplantının yararlı geçmesini diliyorum.

Trabzon Milli Eğitim Müdürlüğü, Mesleki Eğitim Şube Müdürü Sayın **Orhan GENÇ:**

Sayın Milli Eğitim Müdürüm, Sayın Dekanım değerli hocalarım, Erzurum ilinin değerli temsilcileri değerli katılımcılar, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bugün Mesleki eğitimin güçlendirilmesi projesi ekseninde yeni yol haritası belirlemek üzere burada toplanmış bulunuyoruz. Mesleki ve teknik eğitim sisteminin yeniden yapılandırılması ile ilgili süreç içerisinde bir SWOT analizi yapmak üzere burada toplanmış bulunuyoruz. Burada en önemli faktör bütün tarafların bir arada olduğu bir ortamda yol haritasının belirlenme çalışmalarına katkıda bulunmaktır.

Ben meslek lisesi mezunuyum ve meslek lisesinden mezun olduğum zaman piyasaya bir şeyler öğreteceğimi sandım ama istihdam alanlarına yöneldiğim

zaman okulda öretilen ve öğrenilenle piyasada istenenlerin çok farklı olduğunu tespit ettim. Gittik öğretmen okulu bitirdik, çok güzel bir tesiste, çok güzel bir kurumdan mezun oldum, bir Türk Japon ortaklığı ile yapılan bir tesiste eğitim gördüm ve mezun olduğum zaman ben adam yaparım dedim yani öyle bir teknolojik eğitimin içinden geldim. Ama maalesef okullarımızla piyasanın aynı dili konuşmadıklarını gördüm, açıkta kalınca da çareyi devlete sığınmakta bulduk. Şimdi bu çalışmaların önemli bir sonucu şu olacaktır, sektörle eğitimcilerin yaklaşması sağlanmış olacaktır. Sektör ve eğitimcilerin aynı dili konuşması sağlanacaktır.

Buradan çıkacak diğer önemli sonuç vasıflı ara insan gücü ihtiyacını karşılamak olduğu gibi sanayinin üreticinin beklentilerin karşılayan insan gücünü yetiştirmek ve karşılamak. Amacımız bu istihdam edicilerin istek ve beklentilerin karşılamak bu yolda güçlü yönlerimizi tespit etmek karşımıza çıkacak olan fırsatlar ve tehlikeleri görmek zayıf yönlerimizi belirlemektir. Yine bu proje kapsamında programların sizlerin yani sektörün istek ve ihtiyaçları yönünde belirlenmesi, uluslar arası geçerli bir sertifika sisteminin getirilmesi, meslek standartlarının geliştirilmesi düşünülmekte ve aşamalı olarak uygulamaya konulmaktadır. Eğer herkes her kesim görev ve sorumluluğunun bilir elini taşın altına koyarsa mesleki eğitimde sorunları çözebileceğimize inanıyorum.

Avrupa'da mesleki eğitim oranının % 65 lardan % 60 lara gerilemesi bir tehlike olarak kabul edilmektedir. Oysa bizde bu oran % 35 civarındadır. Biz eğer vasıflı insan sayısını artırırsak o kişi Erzurum'da iş bulamasa Trabzon'da bulur vs. ama burada önemli olan o insanlara serbest dolaşım yeterliliğini o insanlara kazandırabilmektir. Bunun içinde temel doğru şudur. Artık ben yazdım ben oynadım devri bitti. Yani Milli eğitim yazdı oldu ve okuttu dönemi bitti. Sektör istek ihtiyaç ve beklentilerini söyleyecek ortaya koyacak, sektörün istek ve ihtiyaçlarına göre standartlar belirlenecek bir programı belirleyeceğiz el ele verip ülkemizde ve dünyanın her yerinde istihdam edilebilir insanlar yetiştireceğiz. Birazdan çalışmalara başlayacağız katılımızdan dolayı Trabzon MEGEP ve ekibim adına teşekkür eder saygılarımı sunarım.

MEGEP Trabzon Bölge Sorumlusu Sayın **Ufuk Yüzüncü**:

Sayın Milli Eğitim Müdürüm, meslek yüksek okullarının değerli hocaları, değerli mesleki teknik liseler müdür ve hocalarımız değerli katılımcılar hepinize bu günkü çalıştay'a hoş geldiniz diyor saygılarımı arz ediyorum.

MEGEP in temel hedefi Türkiye'de meslek eğitimini geliştirmek ve güçlendirmek, Avrupa'daki sanayileşmiş ülkelerdeki meslek eğitim standartlarına ulaşmak ve onlarla rekabet edebilecek insan gücünü yetiştirmektir.

Günümüzün küreselleşen ekonomisinde ürünlerin pazarda yerini alabilmesi ve diğer ürünlerle rekabet edebilmesi ancak garanti edilen belli bir kalitede standardı

ile sağlanabilmektedir. Piyasada ancak rekabet gücü yüksek kısaca kaliteli ve kalitesini simgeleyen fiyatında olan ürünler kalabilmektedir, diğerleri çok kısa zamanda piyasadan silinmekte unutulmaktadır. Bu fabrikasyon ürünlerden el emeğini ve sanatını içeren tüm ürünler için geçerlidir. Mayasında iyi bir meslek eğitimi olmayan ürünler kendilerini piyasada ispatlamakta zorlanmaktadır. Kalitenin temelinde iyi bir eğitim ve özellikle iyi ve kaliteli günümüzün teknik ve yöntemlerine vakıf bir meslek eğitimi yatmaktadır. Meslek standartları, eğitim programları, ürün standartları ve sınıflamalar bu kalitenin ve meslek eğitiminin simgesidir.

Meslek eğitimi bir bütündür, tüm sektörleri kapsar, birbirileri ile katar dizisi şeklinde bağlıdır. Vagonların birinde oluşan bir eksiklik tüm katarı etkiler. Ve bizler, eğitimciler meslek eğitimi bir bütün olarak görmek ve değerlendirmek zorundayız.

MEGEP in amacı Türkiye de meslek eğitimi yeniden yapılandırmak, güçlendirmek ve gelişmiş ülkelerdeki meslek eğitim standartlarına ve seviyesine ulaştırmaktır. Temel stratejimiz meslek eğitimi yörenin ve bölgenin sosyo ekonomik gereksinimleri doğrultusunda yönlendirmek ve yeniden yapılandırmaktır. Amacımız yerleşme süreci içerisinde tüm aktörleri meslek eğitimi açısından görev ve sorumluluklarına davet etmek ve bunları hatırlatmaktır. Kimdir bu aktörler; meslek eğitimi var oluşlarının en önemli ögesi olmuş olan kurum ve kuruluşlardır. Kısacası meslek odaları, ticaret ve sanayi odaları, eğitim kurum ve kuruluşları ve meslek ve sosyal ve ekonomik gelişmeyi hedef alan eğitimle ilgilenen tüm Sivil Toplum Kuruluşları.

Burada bugün bulunmamızın nedeni bir hedef belirleme ve bir yol haritası çizilebilmektir. MEGEP olarak bizlerin görevi, sizlerin bilgi birikimi ve tecrübelerinizi Avrupa'nın meslek eğitim deneyimleri ile bir potada kaynaştırmak ülkemiz, bölgemiz için en uygun meslek eğitim stratejisini belirlemek ve gelecek için bir hedef belirlemektir. Kısacası Erzurum'un geleceğini belirleyecek, ekonomisine katkı sağlayacak, sosyal gelişimini motive edecek meslek eğitiminden sorumlu tüm kurum ve kuruluşları bilgilendirmek ve bilinçlendirmek ve bir vizyon oluşturmaktır.

Aslında bizim bir yönetim metodolojisine ihtiyacımız var. Yönetim metodolojisi diyor ki: Bizim elimizde bir yol haritası olmalı ve biz bu yol haritasından uygulama planları yapmalı yani somut projeler oluşturmalı ve bunları uygulama evresinde etkin hale getirmeli. Ama bunu yaparken bir stratejimiz olsun, ve bu strateji belli bir vizyonu gerçekleştirmeye yönelik olsun. Aslında vizyon bizim doğrudan doğruya var oluş amacımız. Başlangıçta bir vizyon veya küçük bir hayal yoksa böyle bir stratejiyi de oluşturmamız mümkün değildir.

Strateji nedir. Hangi noktada karar vermemiz gerekir, nasıl bir karar vermemiz gerekir, kim karar vermelidir. Buna bağlı olarak bir yol haritası oluşturmak ve km

taşlarını belirleyip yerlerine koymaktır. İste bu yol haritasının ilk km taşı bugün burada toplanmamızın an nedenidir.

Meslek eğitiminin ilk km taşını **SWOT analizinin** oluşturmaktadır. Mesleki Eğitiminin **Güçlü (S)** ve **Zayıf (W)** yanlarını, mesleki eğitim açısından doğan **Fırsatları (O)** ve **Tehlikeleri (T)** detaylı olarak irdelemek ve incelemektir. Bu km taşında birinci metreyi burada bugün çıkan sonuçlar, bunların derlenmesi ve değerlendirmesi oluşturacaktır.

Tekniğe sahip olmak teknolojiye sahip olmak değildir. Teknoloji güçtür ve buna kolay kolay izin vermezler. Bizim görevimiz teknolojiye sahip olmak için neler yapılması gerektiğini belirlemek ve bunların gerçekleşmesi için yol haritasını ve stratejiyi belirlemektir.

Bir ürünün oluşması için bazı girdilere ihtiyacımız var. Bunlar nelerdir? Para, teknik, ekipman ve en önemlisi insan sermayesi yani insan kaynakları. Aslında insan kaynaklarımız da var, nüfusumuzun 20 milyonu genç nesil dediğimiz 20 yaş grubu altındadır. İnsan kaynaklarına yönelik birçok örneklerde var. Yurt dışında başarılı projelere imza atmış önemli mevkilere gelmiş insanları biliyoruz ve duyuyoruz. Ama sorun bu insanları Türkiye’de yetiştirirken birçok zorluk ve engelle karşılaşıyoruz.

Çünkü bizim bir sorunumuz var, çünkü bizim gelecek yönetimi dediğimiz yaklaşım tarzımız yok. Kendimize bakmamıza kendimize değerlendirmemize dolayısıyla ne olduğumuzu gösteren veriler yok varsa bile çok karışık ve işin içinden çıkılacak gibi değil.

Bugün burada bulunmamızın sebebi gelecek yönetimimizi ele alma isteğimizdir. Geleceğimizin temeli eğitimidir. Rekabet edebilen tekniği kullanabilen teknolojiyi araştıran ve yaratan bir eğitim ve özellikle meslek eğitimidir. Bu kapsamda bu günkü bu yoğun katılımdan dolayı herkese tekrar teşekkür eder verimli bir çalıştay dilerim.

BEYİN FIRTINASI

Giriş bölümünün ardından tüm katılımcılara “Erzurum İli ve Mesleki Eğitim’in Geliştirilmesi ve Güçlendirilmesi” başlıklı bir sorgulamayla bir beyin fırtınası yapıldı. Beyin fırtınası neticesinde Erzurum İli Mesleki Eğitiminin SWOT analizinin aşağıda sıralanan ana başlıklara dâhilinde değerlendirilmesine karar verildi.

Mesleki ve Teknik Eğitim

1. İstihdam
2. Yapabilme Eğitimi
3. Kaliteli ara eleman
4. Bilgi ve beceri üretimi
5. Bilgi ve beceri bir arada olmalı
6. Eğitimde Teknolojinin kullanımı
7. Kaliteli eğitim
8. Hangi alanda kullanıldığı
9. Mesleklerin analiz edilmesi
10. Piyasanın analiz edilmesi
11. Üretim ve sonuç
12. Deneyim ve tecrübe
13. Meslek eğitimi ile ilgili yasal düzenlemelerin eksikliği
14. Mesleki tanımların yetersizliği
15. Yörenin ihtiyaçlarına uygun şekilde eğitim
16. Girişimcilik ruhunu bilgi ve becerisini artırma
17. Güçlenen ve güçlendiren bir sistem
18. Eğitimde eşit fırsatlar tanıma
19. Bilginin işe uyarlanması
20. Profesyonelleşme
21. Branşlaşma (Belli bir iş alanının gerektirdiği özelliklerine sahip insan yetiştirme)
22. Kişinin kendinde var olan özelliklerinin ortaya çıkarılması
23. Mesleki yönlendirme
24. Ailelerin, öğrencilerin ve toplumun meslek eğitimi ile ilgili bilgilerin verilmesi, yönlendirilmesi
25. Rekabetçi insan gücü
26. Yaratıcılık yeteneklerini ortaya çıkaran eğitim
27. Kurumla uygulama arasında işbirliği sağlansın
28. Kurumların ve elemanların doğru seçimi
29. Mesleki eğitim açısından yeterli materyal
30. Çağın ihtiyaçlarına göre meslekleri belirlenmek
31. Kamuoyunun bilinçlendirilmesi ve yönlendirilmesi
32. Bireysel yönlendirme
33. Yetersiz iş ve piyasa analizleri
34. Yasal kargaşa

35. Meslekte yanlış yönlendirme
36. Üniversite eğitiminde yanlış yönlendirme veya bilinçsiz branş seçimi
37. Talebe göre meslek eğitimi
38. Hizmet içi eğitim programlarının geliştirilmesi
39. Tekâmül eğitimleri
40. Meslek eğitiminde sürekliliğin sağlanması, hayat boyu eğitim
41. Meslek eğitiminde girişimciliğin özendirilmesi
42. Görev ve sorumlulukların bilincine varılması (Kurum, Kuruluşlar, STK)

Beklentilerin Yönü

1. Daha fazla işbirliği
2. Eğitim için ortam hazırlamak (uygulama alanları)
3. İşbirliğine yönelik yasal düzenlemelerin sağlanması
4. İş rotasyonu (staj)
5. İstihdama yönelik eğitim verilmesi (bilinçlendirme)
6. Kurumlar arasında iletişim olmalıdır
7. STK'larının eğitimin içine alınmalı
8. Yönlendirme
9. Görev ve sorumluluk eksikliği
10. Sektörler kendilerin tanımıyor
11. Eksik veri tabanı
- 12.

Bugünkü mesleki eğitim

1. Önü kapalı bir meslek eğitimi
2. Yetiştirilmeden sertifika veren bir eğitim
3. Eğitici öğretici ve araç gerecin yeterli olmadığı eğitim
4. Bazı kurumlar eğitim için yanlış seçenek
5. Çalıştay'ların sonuçlandırılması

ATELYE ÇALIŞMALARI

1. GRUP

GÜÇLÜ YÖNLERİ		
No	Erzurum İli Meslek Eğitiminin Güçlü Yönleri	Güçlü yönlerin devam ettirilmesine yönelik atılması gereken adımlar
1	<p>Eğitim Kurumları Yapısı</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Atatürk Üniversitesi✓ Meslek Yüksek Okulları✓ Meslek Okulları✓ Halk Eğitim Merkezleri✓ Mesleki Eğitim Merkezleri <p>Nitelikli öğretmen ve öğretim üyesi kadroları, Fiziksel altyapı yeterliliği, bilgiye erişme kolaylığı</p>	<p>Eğitim kurumlarının nitelik ve nicelik olarak güçlendirilmesine devam edilmesi, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin güçlendirilmesi, tercih edilen eğitim kurumları statüsüne gelmeleri için çalışmaların çeşitlendirilmesi ve güçlendirilmesi</p>
2	<p>Yetişmiş İnsan Kaynakları</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Yetişmiş Öğretim Üyeleri✓ Tecrübeli zanaatkârlar✓ Genç Eğitimci Kadrolar✓ Güçlü Aile Yapısı <p>Yeniliğe açık, araştırmacı bir kadro, çağdaş eğitime teşvik eden bir aile yapısı, paylaşımcı zanaatkârlar</p>	<p>Aileleri, bireyleri ve kurum ve kuruluşları aydınlatma, bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının devam ettirilmesi, geleneksel mesleklerin devam ettirilmesine yönelik teşviklerin geliştirilmesi</p> <p>Kaybolan mesleklerin yeniden canlandırılması için gerekli çalışmaların yapılması.</p>
3	<p>Doğal Kaynakların Varlığı</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Palandöken Dağı✓ Kaynak Suları✓ Oltu Taşı✓ Kaplıcalar <p>Zengin, Bakir doğal kaynakların bulunması</p>	<p>Doğal kaynakların ekonomik değerinin yükseltilmesi ve ekonomik hayat kazandırılması için gerekli çalışmaların yapılması</p>
4	<p>Geleneksel El Sanatlarının Devam Ettirilmesi</p> <ul style="list-style-type: none">✓ El Sanatları✓ Kuyumculuk✓ İhram✓ Halı – Kilim <p>Geleneksel Ürünlerin İlgi Görmesi</p>	<p>Geleneksel ürünlere olan ilginin devam ettirilmesi için eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının güçlendirilmesi, Kamu Oyu oluşturulması</p>

5	<p>Farklı Ekonomik Değeri Yüksek Sektörlerin Bulunması</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Hizmet Sektörü✓ Tarım - Hayvancılık✓ İmalat (El Sanatları, KOBİ)✓ Turizm<ul style="list-style-type: none">○ Kayak○ Tarihi Eserlerin Varlığı○ Tortum Şelalesi○ Narman Peri Bacaları○ Doęa Turizmi	<p>Farklı ve zengin sektörlerin yaşatılması için mevcut sistemlerin güçlendirilmesi, alt yapıların geliştirilmesi ve teşvik edilmesi</p>
----------	--	--

2. GUP

ZAYIF YÖNLERİ		
No	Erzurum İli Meslek Eğitiminin Zayıf Yönleri	Zayıf yönlerin güçlendirilmesine yönelik atılması gereken adımlar
1	<p>Bölge ve çağın şartlarına / ihtiyaçlarına uygun program / alanların açılmaması</p> <p>Piyasada karşılığı olmayan bilgilerin verildiği eğitim sistemi</p>	<p>Sektör analizlerin yapılması, sektörlere uygun eğitim programı ve donanımların yapılması, yatırımların gerçekleştirilmesi</p>
2	<p>Eğitim kurumlarında makine, donanım yetersizliği (nicelik ve nitelik)</p> <p>Mesleki eğitim programlarının gerçek hayat şartları ile uyum göstermemesi</p> <p>Mesleki eğitimde teknolojinin takip edilememesi ve eğitim sürecinde teknolojinin gerisinde kalınması</p> <p>Düşünen, sorgulayan, uygulayan, inisiyatif kullanan değil kabul eden, ezberleyen ve itaat eden insan yetiştirme odaklı eğitim sistemi</p> <p>Kariyer danışmanlık sisteminin olmayışı</p>	<p>Mesleki eğitim kurumlarının donanımlarına öncelikle yanıt verebilecek programların hazırlanmalıdır.</p> <p>Eğitim kurumlarına yeterli bütçe imkânlarının artırılması için gereken çabanın sarf edilmesi. Eğitim programlarının geliştirilmesi Müfredatların yenilenmesi</p> <p>Öğretmen ve öğretim elamanları için hizmet içi eğitim sistemlerinin geliştirilmelidir. Kariyer danışmanlık şirketlerinin kuruluşunun teşvik edilmelidir.</p> <p>Eğitim müfredatının ve donanımın günün teknolojik şartlarına uygun olarak revize edilmelidir.</p>
3	<p>İnsan yetenek ve becerilerinin dikkate alınmadığı bir eğitim sisteminin olması. Bölge insanının mesleki eğitime bakış açısı (PT 2003 Mesleki ve teknik liseler okullaşma oranı Erzurum %11.36- Türkiye %20.49)</p> <p>İlin sosyo ekonomik yönden geri kalmış olması (il sıralamasında 60.sıra), işsizlik oranının yüksek olması (iş gücüne katılım oranı %47) istihdam alanlarının darlığı</p>	<p>Mesleki eğitimde bilgilendirme ve yönlendirme faaliyetlerinin güçlendirilmesi</p>

4	Sektörle eğitim kurumları arasındaki koordinasyon eksikliği, mesleki alanda hizmet veren kurum ve kuruluşlar ile STK ları arasında koordinasyon eksikliği	Meslek eğitimi ve sektör arasında diyalogu sağlayacak bir koordinasyon merkezinin oluşturulması, Mesleki eğitim alanında hizmet veren kurum ve kuruluşların tanıtılması Öğretim elamanları ve öğretmenlerin sektörle işbirliği konusunda çaba sarf edilmesi, ilgili kurum ve kuruluşlar ile STK ları arasında işbirliğinin artırılması
5	Mesleki eğitim alan öğrencilerin girişimcilik konusunda bilinçsizliği ve girişimcilik konusunda müfredat eksikliği	Meslek liselerinde öğrencileri girişimciliğe özendirecek atılımların yapılması, öğrencilerin girişimciliğe teşvik edilmesi, gerekli bilgi ve verilerin verilmesi
6	Öğretim elemanı, öğretmen ve öğrencilerin tecrübelerini geliştirecekleri piyasa ortamının olmayışı Yaşam boyu öğretim sisteminin desteklenmesi için gereken çabanın sarf edilmemesi Öğrenci merkezli eğitim sisteminin olmayışı	Eğiticilerin kendi bilgilerini tazeleyebilecekleri ve kendilerini yeni bilgilerle donatabilecekleri ortamların hazırlanması ve oluşturulması. Meslek Öğrencilerine staj imkânlarının geliştirilmesi, Öğrenci stajlarının etkin bir şekilde tamamlanması için gerekli mevzuat değişikliği ve öğrencilerin staj konusunda bilinçlendirilmesi Stajların gerçek iş ortamlarında yapılması için, özellikle Meslek Yüksek Okulları bünyesinde gerekirse iller ve sektörler arası rotasyon sağlanması ve stajın etkin bir şekilde yerine getirilmesi.

3. GRUP

TEHLİKELER		
No	Erzurum İlinin Meslek Eğitimi açısından maruz kaldığı tehlikeler	Tehlikelerin bertaraf edilmesine yönelik atılması gereken adımlar
1	Mesleki eğitim veren eğitim kurumlarının eğitim sistemlerinde farklılıkların olması, bazılarında diploma bazılarında sertifika verilmesi gibi birtakım ayrılıkların bulunması	Mesleki eğitim sisteminin tek bir çatı altında toplanması. Kurumlar arasında Mesleki Eğitimin Geliştirmesi Amacıyla İletişim ve Koordinasyonu Güçlendirecek Bir Danışma Kurulunun Oluşturulması
2	Öğrenci ve velilerine meslek okullarının faaliyet alanı ile ilgili, verilen rehberlik hizmetlerinin yetersizliği, bundan kaynaklanan meslek eğitimine olan ilgisizlik	İlköğretim sürecinde, rehberlik ve psikolojik eğitim sisteminin düzenlenmesi, öğrencilere ve velilere tam kapasite hizmet sunulması.
3	Mesleki eğitime yöneltmede mesleki eğitimin özelliğine göre daha erken yaşlarda yönlendirme yapılamaması. (Eğitim sistemindeki birtakım problemler gibi)	İlköğretim sürecinde, rehberlik ve psikolojik eğitim sisteminin düzenlenmesi ve buna ek olarak bazı meslekler için ilköğretimin bitiminde değil daha önceki aşamasında tespitler ve yönlendirmeler yapılmalıdır
4	Erzurum ili kapsamında düşünüldüğünde, mesleki eğitimin uygulama alanları iklime bağlı olarak kısıtlı kalmaktadır (inşaat sezonunun kısa olması gibi) Ayrıca, yetişmiş personelin iklim şartlarından dolayı ilde uzun süreli görev yapmaması	Yetişmiş personelin ilde görev yapabilmesi için bir takım teşviklerle devlet tarafından desteklenmesi Sektörler bazında ise, yine devlet tarafından vergi muafiyeti gibi bir takım kolaylıklar sağlanması
5	Meslek okullarına özellikle liselere girişte, ilköğretimde başarısız olan öğrencilerin yoğun olarak gelmesi	Eğitimde modüler sistemin uyarlanması halinde bu probleme de çözüm getirecektir.

6	Meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin, öğrenimleri sürecinde maddi bakımdan desteklenmemesi	Genellikle ekonomik sıkıntı çeken ailelerin çocukları bu liselere geldiği için, bunlara yapılacak ekonomik desteklerle birlikte başarılarının yükseltilmesi sağlanabilecektir
7	Mesleki eğitim mezunlarına tatmin edici şekilde istihdam alanlarının oluşturulmaması cazibe yetersizliği buna bağlı olarak girişimcilere gerekli imkânların tanınmaması	Devlet ve kamu kurumlarının, mesleki eğitim almış kişilere bir işyeri kurabilmesi için, kefaletsiz ve kolay ödeme imkânları sunulacak krediler sağlanması
8	Kamu kuruluşlarının mesleki eğitim almış elemanlara gereken önemi vermemesi ve özel kuruluşlarında mesleki eğitim için yatırım yapmaktan kaçınması	Hem kamu alanında hem de özel sektörde 3308 sayılı kanuna göre eğitim birimlerinin açılması
9	Meslek okullarında bazı mesleklerin bayan ya da erkek mesleği olarak kimliklendirilmiş olması (kuaförlük bölümünün kız meslek lisesinde olması gibi)	Eğitimde birlik kuralının yerine getirilmesi halinde bu sorun da çözülmüş olacaktır

4. GRUP

FIRSATLAR		
No	Erzurum İlinde Meslek Eğitimin sunduğu fırsatlar açısından değerlendirilmesi	Fırsatların değerlendirilmesine yönelik atılması gereken adımlar
1	<p>Erzurum ili ve çevresinde zengin ve bakir yeraltı kaynakların bulunması mesleki eğitim açısından önemli fırsatları beraberinde getirmektedir.</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Madencilik<ul style="list-style-type: none">○ Oltu taşı○ Firuze taşı○ Krom○ Altın○ Narman taşı○ Granit taşı○ Mermer yatakları✓ İnşaat	<p>Mevcut yeraltı kaynaklarının bölgenin sosyo-ekonomik hayatına kazandırılması için bölgeye ilgili firma ve işadamlarının yatırıma teşvikinin yanında bu kaynakların verimli işletilmesine yönelik mesleki eğitim kurumlarının açılması veya mevcut mesleki eğitim kurumlarının konu ile ilgili olarak takviye edilmesi</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Madencilik Meslek Lisesi✓ Taş işleme dallarının açılması✓ Yapı - İnşaat dallarının güçlendirilmesi ve geliştirilmesi
2	<p>Erzurum ili ve çevresinin önemli bir gelir kaynağı olan Tarım, Orman ve Hayvancılık alanlarının desteklenmesi ve güçlendirilmesi</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Organik Tarım✓ Alternatif Tarım ürünleri✓ Seracılık✓ Hayvancılık (et,deri ve yün)✓ Su ürünleri✓ Orman ürünleri	<p>Tarım, Orman ve Hayvancılık alanlarını destekleyecek olan meslek eğitim kurumlarının oluşturulması</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Tarım Meslek Lisesi
3	<p>Erzurum ili ve çevresinin Doğal Gaz kullanımına açılması yörede faaliyet gösteren çeşitli sektörlerde istihdam alanı açacaktır</p>	<p>Meslek okul ve meslek eğitim ve merkezlerinin doğalgaz kullanımını destekleyen meslek alanlarında güçlendirilmesi ve desteklenmesi</p>
4	<p>Erzurum Üniversitesi, Teknik Üniversite, Özel üniversite, Meslek Yüksek Okulları ve Devlet Kurumları</p>	<p>Sektör – Okul – Üniversite ve Devlet Kurumları arasında işbirliğine yönelik adımların atılması</p>

5	Yöreye özgü el sanatları ve kültürel değerlerin korunması	Geleneksel El Sanatlarının Devam Ettirilmesi yönündeki girişimlerin desteklenmesi ✓ El Sanatları ✓ Kuyumculuk ✓ İhram ✓ Taş işçiliği
6	Kırsal göç ve kentleşme olgusunun meslek eğitim açısından beraberinde getirdiği yeni meslek alanlarının değerlendirilmesi, Genç ve eğitime açık nüfus potansiyelinin eğitim ve istihdam açısından değerlendirilmesi, kadın nüfusun meslek hayatına kazandırılması ✓ Kreş ve Anaokulları ✓ Otomotiv yan sanayindeki gelişmeler	Meslek eğitim merkezleri, Halk eğitim merkezleri ve meslek eğitimi ile ilgilenen STK larının meslek eğitimi ve istihdamı artıracak önlemler konusunda teşvik edilmesi, işbirliğinin oluşturulması ✓ El Sanatları ✓ İhram ✓ Oltu Taşı ✓ Çeyiz Üretimi

DEĞERLENDİRME

Bir günlük atölye çalışması neticesinde Erzurum İli Mesleki Eğitimi'nin derin bir analizi yapılmış, Mesleki Eğitim güçlü ve zayıf yönleri açısından, karşı karşıya bulunduğu tehlikeler ve önüne çıkan fırsatlar açısından değerlendirilmiştir.

Erzurum ili Mesleki Eğitimin **güçlü yönleri** özellikle ildeki eğitim kurumlarının çeşitliliği, yetişmiş insan kaynaklarının zenginliği, çok yönlü doğal kaynakların varlığı ve geleneksel ekonomilere verilen değer henüz kaybolmamış olması ile ölçülebilmektedir. Özellikle Doğal kaynakların varlığı ve bu kaynakların tam kapasite ile ekonomik hayata eğitime kazandırılması, mevcut olan güçlü eğitim kurumları yapısı ve zengin ve yetişmiş insan gücü açısından mesleki eğitime büyük katkı sağlayacağı belgindir.

Mesleki eğitimin, özellikle doğal kaynakların varlığı ve bu alandaki istihdam imkânı göz önünde bulundurularak sektör bazında yapılacak analizlerle yeni meslekler Erzurum iline kazandırılabilir. Sosyo ekonomik hayatta giderek önem kazanan geleneksel ve otantik ürünlere olan ilgi ilin geleneksel el sanatlarının devam ettirilmesinin güçlendirilmesini ve özellikle özendirilmesini gerektirmektedir.

Tüm bu özelliklerinin yanında ekonomik değeri yüksek ama atıl bulunmakta olan sektörlerin bir an önce mesleki eğitim açısından değerlendirilmesi gerekmektedir. Özellikle düz bir ova içinde bulunan ilin Tarım-Hayvancılık, Hizmet Sektörü ve Turizm açısından mesleki eğitim ilgi alanına alınması zaruridir.

Erzurum ili meslek eğitiminin **zayıf yönleri** açısından bir değerlendirmeye tabi tutulduğunda özellikle ön plana çıkan olgular; mesleki eğitimin bölge ihtiyaç ve şartlarına mesleki eğitim kurumlarının eksik ve yetersiz eğitim materyali ve donanımları ile donatılmış olduğu tespit edilmektedir. Bu tespit sadece donanın ve materyal açısından değil eğitilmekte olan nitelikli insan gücü oranlarında da görülmektedir. Diğer iller ve Türkiye genelindeki okullaşma oranı ve mesleki eğitime olan ilgi bunun bir göstergesi olarak görülebilir.

Bu yapının değiştirilmesi muhakkak ki Türkiye genelinde olduğu gibi Erzurum ilinde de mesleki eğitimin temelinden yeniden yapılandırılması ve güçlendirilmesinin yanında yöresel kamuoyu güçlendirilmesi, bilinçlendirilmesi ve yönlendirilmesi ile mümkündür. Böyle bir atılım Sosyal ve ekonomik hayata yön veren tüm kurum ve kuruluşların, resmi veya sivil, aynı dili konuşacakları bir koordinasyonu gerektirmektedir.

Mesleki eğitimin karşı karşıya bulunduğu **tehlikeler** açısından irdelenmesinde özellikle ön plana çıkan mesleki eğitimin yöreye özgü mevsim şartlarına uyarlanmamış olmasıdır. İldeki meslek eğitimi yörenin doğal ve tabii ihtiyaçlarına yanıt verebilecek bir mesleki eğitim yapısı yoktur. Bu durum direkt olarak yörenin sosyo ekonomik ve iktisadi yapısını ve özellikle istihdam alanlarını etkilememesi

kaçınılmazdır. Önerilen çözüm şekilleri Türkiye genelinde önerilen çözüm olanaklar ile genellikle örtüşmektedir. Özellikle gözetilmesi gereken mesleki eğitim sorunlarının çözümünde yörenin sosyal, ekonomik ve doğal yapısının göz önünde bulundurulmasıdır.

Mesleki eğitimin **fırsatlar** açısından değerlendirilmesinde, istihdam ve eğitim yönünden çok geniş sektör olanaklarının varlığı gözlemlenmektedir. Özellikle zengin bakir yeraltı kaynaklarının atıl bir durumda faal bir konuma getirilmesi, tarım, orman ve hayvancılık alanında gelişen yeni pazar imkânlarının değerlendirilmesinin temelinde bu alanlardaki mesleklerin Erzurum ili mesleki eğitimine dâhil edilmesi ile sağlanabilir. Bu sektörlerin mesleki eğitim sistemine dâhil edilmesi veya güçlendirilmesi kentin diğer bir olduğu olan kırsal göç ve kentleşme olgusunu da Erzurum ili lehinde değiştireceği kesindir.

Genel olarak yapılabilecek bir değerlendirmede Erzurum ilinin meslek eğitimi açısından çok geniş imkânları ve sektörleri olduğu tespit edilmektedir. Bu kapsamda öncelikli olarak değerlendirilmesi gerekler arasında muhakkak ki doğal kaynaklar, yeraltı ve yerüstü zenginlikleri ve tarım orman ve hayvancılık alanında ki geniş mesleki eğitim imkânlarıdır. Bu sektörlerde yapılacak fizibilite ve olabilirlik analizleri ile muhtemel yeni alan ve mesleklerdeki mesleki eğitimin boyutları ve nitelikleri tespit edilebilir ve bu yönde adımlar atılabilir.